

खरीप २०११-२०१२ मधील सोयाबीन व धान
पिक उत्पादक शेतकऱ्यांना मदत म्हणून
अर्थसहाय्य देणे बाबतच्या मार्गदर्शक सूचना

महाराष्ट्र शासन
सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग
शासन परिपत्रक कापूस-२०१२/प्र. क्र. १/१-स
मंत्रालय मुंबई, ४०००३२,
दिनांक : १९ मार्च, २०१२

वाचा :- १. शासन निर्णय, क्रमांक-कापूस-२०११/प्र.क्र.१७८/१-स शिबीर कार्यालय, नागपूर,
दिनांक-२३/१२/२०११
२. शासन परिपत्रक क्र. कापूस-२०१२/प्र.क्र.१/१-स, दि.०६.०१.२०१२
३. आयुक्त कृषी, कृषी आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य पुणे यांचे जा.क्र./काभासो/
अर्थ.सहा/सां ६/३/२०१२, दि. १८.०१.२०१२

परिपत्रक:-

खरीप हंगाम २०११-१२ मधील नैसर्गिक आपत्तीमुळे कापूस, सोयाबीन व धान उत्पादक शेतकऱ्यांच्या निव्वळ उत्पन्नात घट झाल्यामुळे बाधित शेतकऱ्यांना अर्थसहाय्य देण्याचा प्रस्ताव शासन विचारधीन होता. त्यानुषंगाने शासनाने दि. २३.१२.२०११ च्या शासन निर्णयान्वये पुढीलप्रमाणे निर्णय घेतला आहे.

१. सोयाबीन व धान उत्पादक शेतकऱ्यांना अर्थसहाय्य देण्यासाठी खरीप हंगाम सन २०११ मध्ये ज्या तालुक्यातील सोयाबीन व धान या पिकांच्या उत्पादकतेत किमान २५ टक्के किंवा त्यापेक्षा जास्त घट आली आहे त्या तालुक्यातील शेतकऱ्यांना सोयाबीन व धान या पिकासाठी प्रत्येकी २ हेक्टरच्या मर्यादेपर्यंत प्रती हेक्टरी रु. २,०००/- (रुपये दोन हजार) याप्रमाणे मदत देण्यात यावी. अशा तालुक्यांची यादी सोबत जोडली आहे.
२. उपरोक्त मदतीकरीता सोयाबीन व धान या पिकाखालील क्षेत्र मदतीस पात्र राहिल. सदर दोन्ही पिकांसाठी प्रति पिक मदतीचे प्रमाण कमाल २ हेक्टर क्षेत्रापर्यंत देय राहिल. मदतीचे किमान प्रमाण रुपये ५००/- इतके राहिल.
३. ज्याप्रमाणे पैसेवारीसाठी तालुक्यातील मागील १० वर्षांतील उत्कृष्ट तीन वर्षांची सरासरी उत्पादकता प्रमाणभूत उत्पादकता म्हणून ग्राह्य धरण्यात येते, त्याप्रमाणे सोयाबीन व धान पीकाच्या तालुक्याच्या सरासरी उत्पादकतेतील घट निश्चित करण्यासाठी सदर प्रमाणभूत उत्पादकता ग्राह्य धरण्यात आली आहे. चालू वर्षाच्या सोयाबीन व धान या पिकांच्या प्रत्यक्ष पीक कापणी प्रयोगामधील उत्पादकतेच्या आकडेवारीच्या आधारे सदर पीकांच्या उत्पादकतेमध्ये २५ टक्के व त्याहून अधिक घट असणाऱ्या तालुक्यांची यादी कृषी विभागाने अंतिम केली आहे. तालुक्यातील प्रमाणित यादी सोबत जोडली असून सोयाबीन व धान उत्पादक शेतकऱ्यांची यादी महसूल विभागाने त्यांचेकडील चालू वर्षाच्या ७/१२ उता-यावरील पिक नोंदीच्या आधारे तयार करण्यात यावी.
४. सोयाबीन व धान पीक उत्पादक शेतकऱ्यांना करावयाच्या अर्थसहाय्य हे संदर्भ क्र.२ येथे नमुद केलेल्या शासन परिपत्रक क्र.कापूस२०१२/प्र.क्र.१/१-स, दि.०६.०१.२०१२ मध्ये दिलेल्या मार्गदर्शक सूचनांच्या आधारे करण्यात यावे. सदर परिपत्रकांत दिलेल्या सूचनानुसार बाधित शेतकऱ्यांना अर्थसहाय्य करण्याबाबत

आवश्यक ती दक्षता घेण्यात यावी. ज्या प्रमाणे कापूस उत्पादक शेतकऱ्यांना अर्थसहाय्याचे वाटप त्यांच्या बँक खात्यात जमा करण्यात आले, त्याच धर्तीवर सोयाबीन व धान उत्पादक शेतकऱ्यांचे अर्थसहाय्य वाटप करण्याची दक्षता घ्यावी.

५. या संबंधीची देयके कोषागारात सादर करताना लेखाशिर्ष पुढीलप्रमाणे आहे.

मागणी क्रमांक -सी-६

२२४५ नैसर्गिक आपत्तीच्या निवारणासाठी सहाय्य

०१ अवर्षण

१०१ अनुग्रह सहाय्य

(००) (०८) इतर बाबी (२२४५ ००८४),

३१- सहाय्यक अनुदान (योजनेत्तर)

६. सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या [www. Maharashtra. gov.in](http://www.Maharashtra.gov.in) या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संगणक संकेतांक २०१२०३१११२६३८३३८००१ असा आहे.
७. सदर मार्गदर्शक सूचना संदर्भाधीन अनुक्रमांक १ च्या शासन निर्णयांस अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहेत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

सहपत्र :- (प्रमाणित तालुक्यांची यादी)

सही/-

(डॉ सुधीर कुमार गोयल)

शासनाचे प्रधान सचिव

प्रत,

१. अप्पर मुख्य सचिव (मदत व पुनर्वसन) यांना माहितीस्तव सविनय सादर.
२. प्रधान सचिव (महसूल), प्रधान सचिव (वित्त) यांना माहितीस्तव.
३. सर्व विभागीय आयुक्त, महसूल विभाग.
४. आयुक्त, (कृषी महाराष्ट्र राज्य पुणे -१
५. आयुक्त (सहकार) महाराष्ट्र राज्य, पुणे -१
६. सर्व जिल्हाधिकारी,
७. सर्व जिल्हा परिषदांचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी,
८. सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी.
९. सर्व जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था.
१०. कार्यासन,१-स,(निवडनस्ती)

खरीप २०११-१२ मध्ये भात पिकाच्या उत्पन्नात २५ टक्के व त्यापेक्षा अधिक घटीमुळे
बाधित तालुक्यांची यादी. (क्षेत्र '००' हेक्टर)

अ. क्र.	जिल्हा	तालुका चे नांव	पेरणी झालेले (क्षेत्र '००' हेक्टर)	अ.क्र.	जिल्हा	तालुका चे नांव	पेरणी झालेले (क्षेत्र '००' हेक्टर)
१	२	३	४	५	६	७	८
१	रायगड	ऊरण	२६	१४	नांदेड	मुखेड	४
		पेण	१३०			किनवट	२
		पोलादपूर	४४			लोहा	२
		मुरुड	२९			मुदखेड	१
२	नाशिक	पेठ	१३४			माहूर	३
		निफाड	१			धर्माबाद	४
		सिन्नर	३			उमरी	१
		चांदवड	१			अर्धापूर	०.१
३	धुळे	साक्री	७९			नायगांव	५
४	नंदुरबार	अक्कलकुवा	५४	१५	परभणी	गंगाखेड	२
५	पुणे	हवेली	२६			पाथरी	२
		जुन्नर	९३			पूर्णा	३
		आंबेगांव	४७			पालम	२
		पूरंदर	१३			सेलू	१
६	सोलापूर	दक्षिण सोलापूर	०५			सोनपेट	२
७	सातारा	सातारा	७१	१६	हिंगोली	हिंगोली	१
		कराड	७२			कळमनूरी	१
		कोरेगांव	३			बसमत	२
		खंडाळा	८			ओधा	२
		महाबलेश्वर	३२			सेनगांव	०.१
८	सांगली	वाळवा	३५	१७	नागपूर	पारशिवनी	६७
		सिराळा	१३१			भिवापूर	३७
९	कोल्हापूर	पन्हाळा	९८	१८	गोंदिया	गोरेगांव	२०७
		आजरा	१००	१९	चंद्रपूर	चंद्रपूर	२५
१०	औरंगाबाद	सिल्लोड	०.१			मूल	१६७
		सोयगांव	०.१			वरोरा	२०
११	बीड	बीड	०.५			भद्रावती	४५
		आष्टी	०.५			चिमूर	१९५
		गेवराई	०.१			राजुरा	२६
१२	लातूर	चाकूर	४			सावली	२४१
		शिरूर अनंतपाळ	२			पोंभूर्णा	८९
		जळकोट	०.२			जिवती	१
१३	उस्मानाबाद	उमरगा	३९	२०	गडचिरोली	गडचिरोली	१४५
		लोहारा	५			चारमोशी	२६९
१४	नांदेड	नांदेड	०.१			अहेरी	५९
		बिलोली	७			इटापल्ली	१४१
						धनोरा	१८५
						मूलचेरा	५९
					एकूण	-----	३,३०,८

**खरीप २०११-१२ मध्ये भात पिकाच्या उत्पन्नात २५ टक्के व त्यापेक्षा अधिक घटीमुळे
बाधित तालुक्यांची यादी. (क्षेत्र '००' हेक्टर)**

अ.क्र.	जिल्हा	पेरणी झालेले क्षेत्र ('००' हेक्टर)	पिका खालील तालूके संख्या	उत्पन्नातील २५ टक्के पेक्षा घट आलेले तालुके	२५ टक्के पेक्षा जास्त घटी क्षेत्र ('००' हेक्टर)
१	रायगड	१२२९	१५	४	२२९
२	नाशिक	६४३	११	४	१३९
३	धुळे	७९	१	१	७९
४	नंदुरबार	१८४	६	१	५४
५	पुणे	५९९	९	४	१७९
६	सोलापूर	१	३	१	१
७	सातारा	४८०	८	५	१८७
८	सांगली	१७५	५	२	१६६
९	कोल्हापूर	९७४	१२	२	१९८
१०	औरंगाबाद	०.२	३	२	०.२
११	बीड	७	१०	३	१.१
१२	लातूर	६८	१०	३	७
१३	उस्मानाबाद	८६	८	२	४४
१४	नांदेड	३८	१६	११	२९
१५	परभणी	१६	९	६	१२
१६	हिंगोली	६	५	५	६
१७	नागपूर	७८६	९	२	१०४
१८	गोंदिया	१७९६	८	१	२०७
१९	चंद्रपूर	१५८३	१५	९	८०९
२०	गडचिरोली	१५३०	११	६	८५८
	एकूण	१५,१४,५	२२०	७४	३,३०८

खरीप २०११-१२ मध्ये सोयाबीन पिकाच्या उत्पन्नात २५ टक्के व त्यापेक्षा अधिक घटीमुळे

बाधित तालुक्यांची यादी. (क्षेत्र '००' हेक्टर)

अ. क्र.	जिल्हा	तालुका चे नांव	पेरणी झालेले (क्षेत्र '००' हेक्टर)	अ.क	जिल्हा	तालुका चे नांव	पेरणी झालेले (क्षेत्र '००' हेक्टर)
१	नाशिक	बागलाण	५	१०	सातारा	सातारा	१४१
		कळवण	२९			जावळी	१९
		नांदगांव	१			पाटण	७०
		सुरगणा	२			खटाव	८
		नाशिक	२५			खंडाळा	२
		दिंडोरी	४४			वाई	६०
		इगतपुरी	९	११	सांगली	मिरज	१८३
		पेठ	१			खानापूर	२८
		निफाड	२०७			तासगांव	४३
		सित्रर	१८०			शिराळा	४३
		चांदवड	३९			कवठेमहांकाळ	४
		त्र्यंबकेश्वर	१			कडेगांव	५३
२	धुळे	धुळे	४	१२	कोल्हापूर	शाहूवाडी	०.३
३	नंदुरबार	अक्राणी	११			आजरा	६
४	जळगांव	जळगांव	२१	१३	औ.बाद	औरंगाबाद	२०
		रावेर	१८			पैठण	३
		अमळनेर	८			गंगापूर	१९
		चोपडा	२१			कन्नड	१
		पारोळा	३			खुल्दाबाद	१
		जामनेर	७			सिल्लोड	२५
५	पुणे	भोर	२	१४	बीड	फुलंब्री	०.५
		आंबेगांव	०.५			पाटोदा	२४
		बारामती	२			आष्टी	१
		इंदापूर	२			गेवराई	१
६	सोलापूर	द.सोलापूर	१			वडवणी	१
		मोहोड	०.३	१५	अमरावती	धारणी	३४२
७	उस्मानाबाद	परांडा	१			भतकुली	२५०
		उमरगा	७२			तिवसा	२६३
८	नांदेड	भोकर	२५			मोशी	२४३
		देगलूर	९०			वरुड	११५
		किनवट	१९२			दर्यापूर	३५
		मुदखेड	६०			अंजनगांव	१३९
		धर्माबाद	६३			चांदूरबाजार	२४०
		उमरी	६२	१६	यवतमाळ	पुसद	२००
		नायगांव	१५३			उमरखेड	२१९
						वणी	१५९
९	परभणी	गंगाखेड	१९४				
		पाथरी	५०				
		जितूर	१९०				
		पूर्णा	१६५				
		सेलू	६५				

१७	वर्धा	आर्वी	१७९	२४	भंडारा	भंडारा	२८
		कारंजा	२९५			मोहाडी	०.३२
		आष्टी	११७			तुमसर	०.१
		वर्धा	१७२			पवणी	३५
		सेलू	२१८			लाखांदूर	३
		देवळी	२३५				
		समुद्रपूर	२८५				
१८	हिंगोली	कळमनूरी	१६३				
		बसमत	२७०	२५	वाशिम	कारंजा	२९०
		सेनगांव	२६९				
१९	बुलढाणा	लोणार	२९९	एकूण १३,२२,८			
		खामगांव	१९१				
		शेगांव	५९				
		नांदूरा	७२				
२०	अकोला	तेल्हारा	१६३				
		बाळापूर	१६६				
		पातूर	२४०				
		अकोला	३१३				
		बार्शीटाकळी	२६९				
		मूर्तिजापूर	२४७				
२१	नागपूर	नागपूर ग्रा.	१२९				
		कामठी	१४५				
		हिंगणा	१४६				
		पारशिवणी	७५				
		मौदा	१२०				
		काटोल	२८५				
		नरखेड	२२२				
		सावनेर	८६				
		कळमेश्वर	१६५				
		उमरेड	३३१				
		भिवापूर	३१५				
		कुही	३१४				
२२	चंद्रपूर	चंद्रपूर	१५०				
		मूल	२५				
		वरोरा	३३५				
		भद्रावती	१३५				
		चिमूर	२६९				
		ब्रम्हपूरी	३				
		राजुरा	१६१				
		कोरपना	८०				
		सावली	१३				
		बल्लारपूर	५०				
२३	गडचिरोली	आरमोरी	१				
		अहेरी	११				

**खरीप २०११-१२ मध्ये सोयाबीन पिकाच्या उत्पन्नात २५ टक्के व त्यापेक्षा अधिक घटीमुळे बाधित तालुक्यांची
यादी. (क्षेत्र '००' हेक्टर)**

अ.क्र.	जिल्हा	पेरणी झालेले क्षेत्र ('००' हेक्टर)	पिका खालील तालुके संख्या	उत्पन्नातील २५ टक्के पेक्षा घट आलेले तालुके	२५ टक्के पेक्षा जास्त घटी क्षेत्र ('००' हेक्टर)
१	नाशिक	५८०	१३	१२	५४२
२	धुळे	१००	४	१	४
३	नंदुरबार	३२०	६	१	११
४	जळगांव	१५८	१५	६	७८
५	पुणे	४६	१०	५	८
६	सोलापूर	४७	६	२	१
७	सातारा	४७०	९	६	२९९
८	सांगली	६१०	८	६	३५३
९	कोल्हापूर	४६८	९	२	७
१०	औरंगाबाद	८१	९	७	७०
११	बीड	७६२	११	४	२७
१२	उस्मानाबाद	९०६	८	२	७३
१३	नांदेड	१७७३	१६	७	६४५
१४	परभणी	१३०४	९	५	६६४
१५	हिंगोली	१४२५	५	३	८०२
१६	बुलढाणा	२५५९	१३	४	६२१
१७	अकोला	१५१५	७	६	१३९८
१८	वाशिम	२३२३	६	१	२९०
१९	अमरावती	३००६	१४	८	१६२७
२०	यवतमाळ	२२९१	१६	३	५७८
२१	वर्धा	१७३०	८	७	१५००
२२	नागपूर	२३७२	१४	१२	२३३३
२३	भंडारा	६६	५	५	६६
२४	चंद्रपूर	१४९३	१५	१०	१२२१
२५	गडचिरोली	५५	६	२	१२
	एकूण	३०,६९,२	२७२	१२७	१३,२२,८